

BONES PRÀCTIQUES PER PARTICIPAR A LA BIOMARATÓ DE FLORA ESPANYOLA

1) Qualitat vs. quantitat i ciència ciutadana: registres de qualitat, males pràctiques i registres bruts

La ciència ciutadana és la contribució del ciutadà corrent que permet produir dades científiques. Quan el ciutadà col·labora amb els professionals de la ciència, sempre cal prioritzar la qualitat de les dades sobre la seva quantitat. En aquesta línia, **l'objectiu de la biomarató no és registrar un nombre més elevat d'observacions, sinó generar registres de qualitat.**

Els *registres de qualitat* contenen informació que els científics poden utilitzar en la investigació de la biodiversitat. Alguns exemples són registrar caràcters morfològics visibles en una fotografia, o obtenir la data de floració o la ubicació geogràfica d'una planta a partir de la informació associada a una imatge. A més, perquè un registre a *iNaturalist* sigui transferit a la comunitat científica, *iNaturalist* exigeix que diversos usuaris estiguin d'acord amb la identificació. Si el registre no presenta una imatge clara no es podrà determinar amb certesa, els usuaris no s'aventuraran a identificar-la, i mai no contribuirà a cap estudi científic.

De vegades alguns usuaris, per assolir l'objectiu personal d'acumular molts registres, incorren en males pràctiques i produeixen *registres bruts*. Però a la Biomarató no es tracta de fer fotos a cabassos i sense control! Algunes coses que no hem de fer durant l'activitat són:

- Pujar fotos poc clares o de paisatges, que impedeixen veure amb claredat de quines espècies es tracta.
- Fotografiar múltiples vegades la mateixa espècie al mateix lloc —o de vegades fins i tot la mateixa planta—, i pujar-les a *iNaturalist* com a registres independents.
- Pujar, dins de les dates de la Biomarató, imatges preses en altres dates, cosa que falseja per complet el període en què apareix, floreix o fructifica una planta.
- Com imaginaràs, aquests *registres bruts* proporcionen dades de baixa qualitat o directament falses, que contribueixen a posar en dubte el valor de la ciència ciutadana. Per a que la Biomarató assoleixi el seu objectiu d'acumular *registres de qualitat*, és molt més valuós contribuir amb menys observacions que aportin informació fiable que no pas amb moltes fotos dubtoses.

2) Com crear un registre de qualitat

Algunes bones pràctiques que pots seguir per a que els teus registres siguin de qualitat i aportin el màxim a la comunitat científica són:

- Fer diverses fotos d'una mateixa espècie, incloent-hi diferents parts (planta completa, detall de flors, fulles, etc.), ben enfocades, i pujar-les associades a una única observació.
- Si tenim coneixement previ sobre l'espècie, fotografiar de manera específica caràcters diagnòstics (útils per a la identificació). Per exemple, a les margarides poden ser importants, a més de les flors, les bràctees del capítol.

- Incloure fotos accessòries de l'hàbitat on aparegui l'espècie en qüestió.
- Per a cada observació pots emplenar un camp de "notes" amb qualsevol aclariment o comentari que creguis que sigui d'utilitat per als que puguin revisar aquesta observació en el futur. D'aquesta manera estaràs utilitzant la plataforma per crear el teu propi quadern de camp!

3) Com evitar que el teu registre sumi brutícia a *iNaturalist*

Algunes de les males pràctiques les hem llistat abans, però hi ha moltes més maneres de no actuar bé. El que t'indiquem aquí es basa en algunes de les espifiades que hem detectat en edicions anteriors de la Biomarató.

- Evita fotos borroses; si no es veu bé, no s'identifica bé, i no hauria de ser transferit per *iNaturalist* a la comunitat científica.
- No pugis fotos de paisatges: no es pot identificar res amb gaire certesa en una panoràmica!
- Fotografia cada organisme per separat. Així podràs posar èmfasi en les parts importants de cadascun d'ells. Pujar una foto d'un prat moltes vegades i cada vegada etiquetar una espècie diferent és garantia que algunes d'aquestes no es veuran amb prou claredat.
- No alteris les dates de les teves fotos per a que comptabilitzin dins dels dies de la Bioamarató. Aquestes són dades falses, inacceptables en aquest esdeveniment i a la comunitat d'*iNaturalist*.

4) He d'identificar l'espècie d'un registre si no la conec amb certesa?

Si reconeixes la família o el gènere d'una observació, però no l'espècie, no dubteu a pujar l'observació i mantenir la identificació fins a un rang taxonòmic que et sigui còmode. Per exemple, pots indicar, com a mínim, "Plantae" en la identificació (nom del grup que inclou totes les plantes terrestres i algues) en pujar la teva observació, o el nom de la família si la coneixes. Aquesta informació ja pot ser útil per arribar a altres usuaris que coneguin bé aquest grup en qüestió.

A més, *iNaturalist* dona l'opció d'habilitar suggeriments en les identificacions. Si no coneixes l'espècie, la pròpia aplicació us donarà alguns suggeriments. Aquest sistema pot ser de gran ajuda per aproximar una identificació, però cal ser molt caut abans d'acceptar aquest suggeriment (encara que si ho fas, quedarà registrat perquè els futurs revisors sàpiguen que la identificació va ser suggerida automàticament). Abans d'acceptar qualsevol suggeriment és recomanable comparar la teva imatge amb les d'altres observacions per tal d'avaluar tu mateix si es tracta d'una identitat raonable. Recorda que per més que aquestes plataformes estiguin millorant molt la identificació per intel·ligència artificial, és necessari el criteri dels experts per als grups més difícils i desconeguts.

Quan vegis registres d'altres observadors, confirma la identitat només si n'estàs segur. De la mateixa manera que hi ha col·leccionistes d'observacions que creen *registres bruts*, hi ha usuaris que busquen acumular identificacions sense tenir total certesa de quin organisme és. Es tracta d'*identificacions brutes*.

5) És el meu registre més valuós si vaig a un lloc amb un alt grau de protecció o on sé que hi ha espècies amenaçades?

Tot al contrari. Els llocs protegits i llocs on se sap que creixen espècies amenaçades són ben coneguts per la comunitat científica. Probablement una nova observació no sumi gaire a la informació que ja es té. De fet, has d'evitar caminar o trepitjar en llocs amb alts nivells de protecció (reserves naturals, parcs nacionals) fora dels senders habilitats. La Biomarató és per gaudir i conèixer la flora, no per destruir-la!

6) He d'aportar dades d'espècies amenaçades?

En principi la plataforma *iNaturalist* oculta automàticament les dades sensibles d'espècies amenaçades segons la UICN, protegint així aquestes espècies. Tot i això, recomanem adoptar aquí un principi de precaució. En cas que pugis una espècie amenaçada, tu mateix pots fer servir l'opció "difuminar/ocultar localitat" per evitar proporcionar les coordenades. Recomanem això ja que de vegades el concepte UICN pot no aplicar-se a poblacions locals amenaçades o simplement pot no estar encara actualitzat el seu estatus.

7) Com puc contribuir durant la Biomarató al seguiment d'espècies invasores i al projecte *InvaPlant*?

El seguiment d'espècies invasores perjudicials per als ecosistemes és un dels beneficis que tindran els registres generats durant la biomarató. Per a l'activitat d'aquest any hem preparat unes infografies amb les principals espècies invasores de la teva comunitat autònoma. Recorda consultar-la i tenir-la a mà al telèfon Pots contribuir a detectar una invasió en fase inicial i ajudar a que les autoritats prenguin mesures per aturar-la!

8) El meu avi té unes tomaqueres precioses. Puc fotografiar espècies cultivades per a la Biomarató?

Encara que no és l'objectiu de la Biomarató, si vols, *iNaturalist* permet l'observació de plantes cultivades. Això sí, quan pugis el registre recorda marcar l'observació com a "captiva o cultivada". Fins i tot si és una planta potencialment invasora, marcar-la com a cultivada és útil, ja que ajuda a detectar la font de futurs problemes.

**institut
botànic**

Centre mixt

